

Streszczenie pracy doktorskiej

Tytuł: Polityzacja Telewizji Polskiej jako instrument realizacji nowej polityki historycznej Prawa i Sprawiedliwości

Autor: Beata Użarowska

Dyscyplina: nauki o polityce i administracji

Niniejsza dysertacja ma charakter interdyscyplinarny, łącząc badania politologiczne (polityka historyczna i pamięć zbiorowa; polityzacja mediów) z medioznawczymi (media publiczne w systemie politycznym; zawartość mediów a percepcja odbiorców). Centralnym elementem tej pracy jest analiza wzajemnych relacji między polityką a mediami, które są dynamiczne i obejmują zarówno polityzację mediów, jak i mediatyzację polityki. Praca ta skupia się na polityce historycznej, rozumianej jako zestaw działań państwa mających na celu kształtowanie pamięci zbiorowej. Polityka historyczna jest kluczowa dla budowania i wzmacniania tożsamości narodowej. Współczesne państwa, w tym Polska, używają jej nie tylko do wzmacniania więzi społecznych, ale również jako narzędzia legitymizowania władzy i mobilizacji społecznej. Prawo i Sprawiedliwość kładzie szczególny nacisk na politykę historyczną, traktując ją jako element budowania tożsamości narodowej oraz narzędzie realizacji celów politycznych, promując określone wersje historii, które wspierają jej polityczną i ideologiczną narrację.

Niniejsza praca doktorska szczegółowo analizuje realizację roli aktora pamięci przez spolityzowaną telewizję publiczną. Głównym celem pracy jest zbadanie, czy i w jaki sposób Telewizja Polska za rządów Zjednoczonej Prawicy (2015-2023) służyła realizacji polityki historycznej Prawa i Sprawiedliwości. Autorka opisuje i analizuje liczbę oraz tematykę audycji o tematyce historycznej emitowanych przez TVP w okresie rządów PiS. Identyfikuje również telewizyjne gatunki rozrywkowe wykorzystywane w tych audycjach. Dodatkowo, ocenia percepcję i reakcje odbiorców na audycje o tematyce historycznej emitowane przez TVP, w odniesieniu do ich zdolności do przekazywania wiedzy o ważnych wydarzeniach i postaciach historycznych oraz bada opinie na temat obiektywizmu i neutralności politycznej tych programów.

Aby zrozumieć, czy i jak spolityzowany nadawca publiczny został wykorzystany jako narzędzie realizacji polityki historycznej PiS, autorka stawia pytania badawcze dotyczące zmian w liczbie i tematach audycji o tematyce historycznej, eksponowanych w TVP1 i TVP2 w okresie rządów PiS. Bada także, jakie tematy związane z historią Polski były najbardziej eksponowane oraz jakie telewizyjne gatunki rozrywkowe są wykorzystywane do przekazu treści o tematyce historycznej. Analizuje, czy w ocenie odbiorców programy historyczne emitowane przez telewizję publiczną wpływają na ich przekonania i opinie na temat historii Polski, pomagają zrozumieć ważne wydarzenia i postaci historyczne oraz są postrzegane jako politycznie zaangażowane lub stronnicze. Na podstawie tych pytań formułowane są hipotezy badawcze, w tym główna hipoteza zakładająca, że telewizja publiczna w okresie rządów PiS została poddana procesowi polityzacji. Dwie hipotezy poboczne sugerują, że spolityzowana telewizja publiczna za rządów PiS stanowiła instrument realizacji polityki historycznej partii,

oraz że polityka historyczna PiS była realizowana przez Telewizję Polską nie tylko za pomocą programów informacyjnych i publicystycznych, ale również poprzez treści rozrywkowe, takie jak filmy fabularne, seriale czy telenowele.

Pierwszy rozdział pracy przedstawia trzy główne fale badań nad pamięcią: pamięć zbiorową, kulturową i wielokierunkową, analizując także specyfikę polskiego dyskursu naukowego na temat pamięci oraz rolę aktorów pamięci i polityki historycznej. Drugi rozdział koncentruje się na funkcjach mediów w komunikowaniu politycznym, ze szczególnym uwzględnieniem mediów publicznych w Polsce, zawierając szczegółową analizę procesów polityzacji mediów publicznych. Trzeci rozdział zawiera analizę ramówki TVP1 i TVP2 z okresu rządów PiS, ze szczególnym uwzględnieniem audycji o tematyce historycznej, identyfikując oraz opisując propagowaną pamięć zbiorową Telewizji Polskiej w tym okresie. Czwarty rozdział zawiera badania opinii odbiorców TVP na temat audycji historycznych, przeprowadzone metodą CATI, oraz badanie kanonu narodowej pamięci, co umożliwia określenie potocznej pamięci zbiorowej respondentów.

W zakończeniu pracy podkreślono, że Telewizja Polska, zwłaszcza TVP1 i TVP2, odgrywała kluczową rolę w komunikowaniu założeń polityki historycznej PiS w latach 2015-2023. Badania wykazały znaczny wzrost liczby audycji historycznych, szczególnie dotyczących okresów II wojny światowej i PRL, zgodnych z narracją PiS promującą patriotyczne i antykomunistyczne wartości. Polityzacja mediów publicznych, szczególnie Telewizji Polskiej, była kluczowym instrumentem realizacji polityki historycznej PiS, przyczyniając się do kształtowania zbiorowej pamięci i tożsamości narodowej zgodnie z ideologią partii.

Słowa kluczowe:

polityka historyczna, pamięć zbiorowa, polityzacja mediów, Telewizja Polska, Prawo i Sprawiedliwość, komunikowanie polityczne, narracje historyczne, media publiczne